

CANİK DAĞLARININ ETEKLERİNDE MUHTELİF MEMELİLERE AİT İZLENİMLER

Seyhan TOPÇUOĞLU

İstanbul Üniversitesi, Fen Fakültesi Zooloji - Jeoloji öğrencisi

Memeli hayvanlar semineri hakkındaki çalışmalarımı ve tetkiklerimi, bu muntıkada çok uzun müddet kalarak, bizzat kendim avlamak suretiyle yapmaya çalıştım. Şunu, hemen belirtmek isterim ki, bu çalışmalarımın çok eksik tarafları olduğuna kaniyim. İleride Türkiye memeli faunası üzerinde çalışmalar yapılacağına inandığımdan, bu tetkiklerimin biraz faydası dokunursa kendimi mutlu sayarım.

Yalnız burada memelilerin nerelerde bulunduğunu, nasıl avlandığını, ortam ve kendine has hareketlerinin neler olduğunu belirtmekle iktifa edeceğim.

1 — KUNDUZ: Terme, Ünye, Fatsa, Perşembe kıyı şehrinde ve 400 metre yüksekliği kadar olan yerlerde bol miktarda bulunur. Boyu 60 cm civarındadır. Arka ayaklarının parmakları arasında deri gerili olduğundan suda yüzebilir. Kuyruğu karakteristik bir şekilde. Irmak kıyısında ve deniz kenarında yaşar. Yuvası su kenarlarındadır. Balık sürülerini takip ederek yiyeceklerini temin eder. Gece avlanır. Suyun altında kalmaya epey dayanır. Dişleri çok keskindir. Özel kunduz köpekleriyle gece avlanılmaktadır. Köpeklerle izi bulunarak takip edilir. Böylece bulunduğu mevki tayin edilir ve ay ışığında beklenilir. Av zamanı kış mevsimidir. Postunun kıymetli olması ve Avrupada az bulunması avcıları cezbetmektedir. Tuzakla yakalamak çok güçtür. Balıkları imha ettiğinden zararlı olabilirler.

2 — PORSUK: Bölgenin hemen hemen her tarafında rastlanır. Alçalardaki oran yükseklerle nazaran fazladır. Çünkü yuvalarını mısır tarlalarına ve fındık bahçelerine yaparlar. Badi yürüyüşlüdür. Postunun sırtı boz, karnının altı siyah renkli olup, başı siyah ve beyaz renklidir. Tırnaklarının büyüklüğü karakteristiktir. Gündüzü uyumakla geçirirler. Demir tuzaklarla yakalanabilir; yalnız tuzağın tamamen geniş ağızlı, önündeki toprağa gömülmesi icap eder. Porsuk, inde bulunup bulunmadığı özel olarak yetiştirilen küçük av köpeklerinin sayesinde anlaşılır.

lır. Sonra inine duman sevk etmek suretiyle, dışarıya çıkartılabilir. Postu kıymetlidir. Sonbahar ve kışın avlanır.

3 — YABANI KEDİ: Ünye, Çöremez, Gölköy, Aybastı'da bulunmaktadır. Kuş avlıyarak geçinir. Kafasının büyüklüğü ve çevik hareketleriyle göze çarpar. Av köpekleri izini bularak meydana çıkarmaktadır. Her mevsimde avlanabilir. En elverişli mevsim ise Sonbahardır. Postu kıymetsizdir.

4 — SANSAR: Gölköy, Tekkiraz, Akkuş'ta yüksek bölgelerde bulunmaktadır. Koyu kahve renkli olup 50 cm boyundadır. Tüyü parlaktır. Boynunun altında beyaz lekeler vardır. Kuyruğu uzun tüylüdür. Ayakları kısa, baş sivri ve küçüktür. Pençeleri sivri, kuvvetli, tırnaklıdır. Küçük bir delikten geçebilirler. Gece avlanırlar. Avlamak tesadüfidir. Daha çok kümeslerin etrafında bulunur. Postu çok kıymetlidir.

5 — SİNCAP: Bölgenin her tarafında, bilhassa ormanlık bölgelerde, bulunur. Yuvalarını ağaç kovuklarına yaparlar. Fındık ve cevizle geçinirler. Kapanlarla yakalandığı gibi Sonbaharda yaprak dökümünde kendilerini gösterirler. Bu bölgede, teyin isimini almaktadır. Postu kıymetlidir.

6 — KARACA: 1000 metrelik râkımlarda, ayrıca Terme Simened bölgesinde yaşamaktadır. Postu koyu kahve renkli olup, yaşı ilerledikçe boynuzunun dalı artar. Dışısında boynuz bulunmaz. Eti ve derisi makbuldür. Kışın avlamak kolaydır. Yaban keçisine Gölköy'de rastlanır.

7 — AYILAR: Yalnız Gölköy ve Akkuş dağlarında rastlanır.

8 — TAVŞAN: Hemen her yerde bulunur. Yalnız, yüksek yerlerdeki tavşanların kulaklarının büyüklüğü derhal göze çarpar. Sonbahar ve kışın avlanılmaktadır. Tuzakla yakalamak mümkündür. Postu kıymetlidir.

9 — KURT, ÇAKAL, TILKI: Kurt 1000 metre yükseklikte, tilki ve çakal her yerde yaşamaktadır. Kurt, yayladaki koyun sürülerine zarar vermektedir. Avlanmak her mevsimde olur. Tuzakla yakalamak, kurt hariç, kolaydır.

10 — KÖSTEBEK: Yalnız Terme ovasında rastlanır. Toprak altında mısır tarlalarında yaşar. Avlamak ilkbaharda kolaydır. Avlamak için hususi köstebek kapamı kullanılır.

11 — KİRPİ: İlkbahar ve yazın bulunur. Böcek ve yılanları yedi-

ğinden, faydalı bir hayvandır. Geceleri avlanmaktadır. Halk arasında eti bazı hastalıklara karşı şifalı sayılır. Her bölgede bulunur.

Yarasalar ve yabani domuzlar hakkında pek malûmatım yoktur. Fareler hakkında ise Samsun Ziraî Mücadele Enstitüsünün çalışmaları çok memnuniyet vericidir. Burada onların çalışmalarından biraz söz etmek istiyorum. Çünkü bu Enstitü, memeli hayvan olarak, yalnız farelerle mücadele edebilmektedir. Bölgede buldukları fareleri ise Londra'daki British Museum'a göndererek tayin ettirmektedirler. Netice olarak diyebilirim ki, yukarıda adı geçen hayvanların tam olarak tayini ile, bu bölgedeki Ziraî Mücadele daha verimli bir hale getirilebilir. Bunu bizler yapmazsak, yabancıların yapmağa hak kazanmaları normaldir.